

Master of Art (M.A.) Examination: December – 2022

Day & Date	Semester	Subject Name	Time	Code	Marks
Thursday 08-12-2022	I (Fresh/ Repeater)	Political Science – Classical Traditions in Political Thought	11:00 AM To 01:30 PM	109501	75

Instructions: All questions are compulsory.

Q.1 Answer any one of the following. 15

- a) “The Theory of State in the Republic culminate in the conception of Justice.” Discuss Plato’s Theory of the State. How does it culminate in the conception of justice?

OR

- b) “Polity is the best form of government.” Discuss.

Q.2 Answer any one of the following. 15

- a) Discuss the importance of Machiavelli in the history of political thought. Is it correct to say that “Machiavelli’s theory was narrowly located and narrowly dated”?

OR

- b) Ends justify means. Critically examine.

Q.3 Answer any one of the following. 15

- a) Hobbes starts as an individualist but ends as an absolutist. Explain and critique.

OR

- b) Explain Locke’s social contract. Elaborate on Locke as a theorist of consent, resistance and toleration.

Q.4 Answer any one of the following. 15

- a) Discuss and Critique Rawls’s Theory of Justice.

OR

- b) Explain ‘distributive justice’ in context of Rawlsian theory. Explain the methodology used by Rawls in formulating his theory and critique its relevance today.

Q.5 Write short notes. (Any two) 15

In context of Feminist critique of Liberalism write short notes:

- a) Individualism vs. Community
- b) Abstract and Formal Equality
- c) Reason, Emotion, and Choice

Master of Art (M.A.) Examination: December – 2022

Day & Date	Semester	Subject Name	Time	Code	Marks
Thursday 08-12-2022	I (Fresh/ Repeater)	Political Science – Classical Traditions in Political Thought	11:00 AM To 01:30 PM	109501	75

Instructions: All questions are compulsory.

- प्र.1 कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. 15
- अ) रिपब्लिक या ग्रंथातील राज्याच्या सिध्दांत हा न्यायाच्या संकल्पनेकडे घेऊन जातो” प्लेटो यांच्या राज्याच्या सिध्दांताची चर्चा करा. हा सिध्दांत न्यायाच्या संकल्पनेकडे कसा घेऊन जातो?
- किंवा
- ब) “पॉलीटी (Polity) हे शासनाचे सर्वोत्तम स्वरूप आहे” चर्चा करा.
- प्र.2 कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. 15
- अ) राजकीय विचारांच्या इतिहासात मॅकियावेलीच्या योगदानाची चर्चा करा.” मॅकियावेलीचे सिध्दांत स्थलकाल मर्यादित होते असे म्हणणे योग्य आहे काय?
- किंवा
- ब) अंतिम उद्देश साधनांचे समर्थन करतात. टिकात्मक परीक्षण करा.
- प्र.3 कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. 15
- अ) हॉब्स एक व्यक्तिवादी म्हणून सुरु होतो पण शेवटी निरंकुशतावादी होतो स्पष्ट करा आणि परीक्षण करा.
- किंवा
- ब) लॉकचा सामाजिक करार स्पष्ट करा. संमती, प्रतिकार आणि सहिष्णुतेचे सिध्दांतकार म्हणून लॉकचे तपशीलवार वर्णन करा.
- प्र.4 कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. 15
- अ) रॉल्सच्या न्याय सिध्दांताची चर्चात्मक टीका करा.
- किंवा
- ब) रॉल्स यांच्या सिध्दांताच्या संदर्भात ‘वितरणात्मक न्याय’ स्पष्ट करा. रॉल्सने त्यांच्या सिध्दांतात वापरलेल्या पद्धतीचे स्पष्टीकरण करा आणि त्याच्या आजच्या प्रासंगिकतेवर टीकात्मक परीक्षण करा.
- प्र.5 टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) 15
- उदारमतवादाच्या स्त्रीवादी समीक्षेच्या संदर्भात टीपा लिहा.
- अ) व्यक्तिवाद वि. समुदाय
- ब) अमूर्त आणि औपचारिक समानता
- क) विवेक, भावना आणि निवड

Master of Arts (M.A) Examination: December – 2022

Day & Date	Semester	Subject Name	Time	Code	Marks
Saturday 10-12-2022	I (Fresh/ Repeater)	Political Science – Indian Constitution & Political Institutions	11:00 AM To 01:30 PM	109502	75

Instructions: All questions are compulsory.

- Q.1 a)** The Constitution of India is product of gradual evolution of political system in India during the British period – Discuss. **15**
- OR**
- b)** Constitution is the source of all social policy- Examine this statement and discuss with suitable examples, your position on the matter.
- Q.2 a)** The office of the President in India was modelled along the lines of the Monarch in United Kingdom. How has it evolved over the last 75 years? **15**
- OR**
- b)** The relationship between the Governor and Chief Minister is always turbulent. Discuss.
- Q.3 a)** How has PIL impacted judicial functioning in India? Do you see this as a positive development? Give reasons for your answer. **15**
- OR**
- b)** How does the Constitution ensure the independence of Judiciary? How effective are these provisions? Give reasons.
- Q.4 a)** Examine the changing nature Federalism in India in the light of recent changes in Indian politics. How has the party system impacted the nature of Indian federalism? **15**
- OR**
- b)** Discuss the concept of multi-level federalism.
- Q.5 Write short notes on any two of the following.** **15**
- a)** Electoral reforms in 1990s
- b)** Changing nature of representation in parliament
- c)** Parliamentary Committee System as instrument of accountability.

Master of Arts (M.A) Examination: December – 2022

Day & Date	Semester	Subject Name	Time	Code	Marks
Saturday 10-12-2022	I (Fresh/ Repeater)	Political Science – Indian Constitution & Political Institutions	11:00 AM To 01:30 PM	109502	75

Instructions: All questions are compulsory.

- प्र.1 अ) भारतीय संविधान हे ब्रिटीश काळातील भारतातील राजकीय व्यवस्थेच्या झालेल्या उत्क्रांतीचे फलित आहे – चर्चा करा 15
किंवा
ब) संविधान हे सर्व सामाजिक धोरणांचे मूळ आहे, या विधानाचे परीक्षण करा आणि योग्य उदाहरणांसह चर्चा करा, या विषयावरील तुमची भूमिका स्पष्ट करा.
- प्र.2 अ) भारतातील राष्ट्रपतींचे कार्यालय ब्रीटनच्या राजाच्या धर्तीवर तयार करण्यात आले होते, गेल्या 75 वर्षांत ते कसे विकसित झाले आहे? 15
किंवा
ब) राज्यपाल आणि मुख्यमंत्री यांच्यातील संबंध नेहमीच संघर्षमय असतात. चर्चा करा.
- प्र.3 अ) जनहित याचिका (PIL) चा भारतातील न्यायिक कामकाजावर कसा परिणाम झाला आहे? तुम्ही याला सकारात्मक विकास म्हणून पाहता का? तुमच्या उत्तराची कारणे द्या. 15
किंवा
ब) संविधान न्यायपालिकेचे स्वातंत्र्य कसे सुनिश्चित करते? या तरतुदी किती प्रभावी आहेत कारणे द्या.
- प्र.4 अ) भारतीय राजकारणातील अलीकडील बदलांच्या आधारे भारतातील संघराज्याचे बदलते स्वरूप तपासा. पक्ष व्यवस्थेचा भारतीय संघराज्याच्या स्वरूपावर कसा परिणाम झाला आहे? 15
किंवा
ब) बहुस्तरीय संघराज्यवादाच्या संकल्पनेची चर्चा करा.
- प्र.5 खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा. 15
अ) 1990 च्या दशकात निवडणूक सुधारणा
ब) संसदेत प्रतिनिधित्वाचे बदलते स्वरूप
क) जबाबदारीचे साधन म्हणून संसदीय समिती प्रणाली

Master of Arts (M.A) Examination: December – 2022

Day & Date	Semester	Subject Name	Time	Code	Marks
Tuesday 13-12-2022	I (Fresh/ Repeater)	Political Science – Administrative Theory	11:00 AM To 01:30 PM	109503	75

Instructions: All questions are compulsory.

- Q.1** a) Explain in detail the meaning and evolution of Public Administration. **15**
OR
b) Critically evaluate the Marxist approach towards Public Administration.
- Q.2** a) Critically Evaluate Elton Mayo's Human Relation approach to Administration. **15**
OR
b) explain and evaluate the Classical theory of Management.
- Q.3** a) Evaluate the relevance of Development Administration Approach to the Public administration. **15**
OR
b) Examine Max Webbers theory of Bureaucratic organization.
- Q.4** a) Critically evaluate the Feminist perspective on Administration. **15**
OR
b) What is Good Governance and E-Governance? Analyze its importance and relevance.
- Q.5** **Write short notes (Any Two)** **15**
a) Public Choice theory
b) Scientific Management Approach
c) Fred Riggs Ecological approach

Master of Arts (M.A) Examination: December – 2022

Day & Date	Semester	Subject Name	Time	Code	Marks
Tuesday 13-12-2022	I (Fresh/ Repeater)	Political Science – Administrative Theory	11:00 AM To 01:30 PM	109503	75

Instructions: All questions are compulsory.

- प्र.1 अ) लोक प्रशासनाचा अर्थ आणि उत्क्रांती तपशीलवार सांगा. 15
किंवा
ब) लोक प्रशासनासंबंधी मार्क्सवादी दृष्टिकोनाचे टिकात्मक मूल्यांकन करा.
- प्र.2 अ) एल्टन मयो यांचा प्रशासनातील मानवी संबंध दृष्टिकोनाचे टिकात्मक मूल्यांकन करा. 15
किंवा
ब) परंपरागत व्यवस्थापन सिद्धांताचे (Classical theory of Management) स्पष्टीकरण आणि मूल्यांकन करा.
- प्र.3 अ) लोक प्रशासनातील विकास प्रशासन दृष्टिकोनाच्या प्रासंगिकतेचे मूल्यमापन करा. 15
किंवा
ब) मॅक्स वेबर यांचा नोकरशाही संघटनच्या (Bureaucratic organization) सिद्धांताचे परीक्षण करा.
- प्र.4 अ) प्रशासनाबाबत स्त्रीवादी दृष्टिकोनाचे टिकात्मक मूल्यांकन करा. 15
किंवा
ब) सुशासन आणि ई-गव्हर्नन्स म्हणजे काय? त्याचे महत्त्व आणि प्रासंगिकतेचे विश्लेषण करा.
- प्र.5 थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) 15
अ) सार्वजनिक निवड सिद्धांत
ब) शास्त्रीय व्यवस्थापन दृष्टिकोन (Scientific Management Approach)
क) फ्रेड रिग्स यांचा परिस्थितिकी दृष्टिकोन (Ecological approach)

Master of Arts (M.A.) Examination: December – 2022

Day & Date	Semester	Subject Name	Time	Code	Marks
Thursday 15-12-2022	I (Fresh/ Repeater)	Political Science – Indian Administration	11:00 AM To 01:30 PM	109601	75

Instructions: All questions are compulsory.

- Q.1 a)** Discuss Kautilya's views on Administration. **15**
OR
b) Examine the feature of British Administration in India? In what respects is the Indian Administration in post independent India different?
- Q.2 a)** Examine the Role of PMO in India's Administration. Do you think that the Prime Minister's personality influences its functioning significantly? **15**
OR
b) District Planning Commission is the weakest link of District administration. Do you agree? Discuss.
- Q.3 a)** What are the factors that impede the functioning of Local self-governing institutions in India? **15**
OR
b) Discuss the role of State Election Commissions in India. Suggest suitable measures to improve its efficacy.
- Q.4 a)** What do you understand by Values in Civil Services? How important are these in the working of administration in India? **15**
OR
b) Disaster Management is an important component of Indian Administration – Discuss.
- Q.5 Write short notes on any two** **15**
a) Civil service neutrality
b) E-governance in administration
c) Importance of training

Master of Arts (M.A.) Examination: December – 2022

Day & Date	Semester	Subject Name	Time	Code	Marks
Thursday 15-12-2022	I (Fresh/ Repeater)	Political Science – Indian Administration	11:00 AM To 01:30 PM	109601	75

Instructions: All questions are compulsory.

- प्र.1 अ) प्रशासनाविषयी कौटिल्याच्या दृष्टिकानाची चर्चा करा. 15
किंवा
ब) भारतातील ब्रिटीश प्रशासनाचे वैशिष्ट्य तपासा? स्वतंत्र भारतातील भारतीय प्रशासन कोणत्या बाबतीत वेगळे आहे?
- प्र.2 अ) भारताच्या प्रशासनातील पंतप्रधान कार्यालयाची (PMO) भूमिका तपासा. 15
पंतप्रधानांच्या व्यक्तिमत्त्वाच्या त्यांच्या कार्यालयावर लक्षणीय प्रभाव पडतो असे तुम्हाला वाटते का?
किंवा
ब) जिल्हा नियोजन आयोग हा जिल्हा प्रशासनाचा सर्वात कमकुवत दुवा आहे, तुम्ही सहमत आहात का? चर्चा करा.
- प्र.3 अ) भारतातील स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या कामकाजात अडथळा आणणारे घटक 15
कोणते आहेत?
किंवा
ब) भारतातील राज्य निवडणूक आयोगांच्या भूमिकेची चर्चा करा. त्याची परिणामकारकता सुधारण्यासाठी योग्य उपाययोजना सुचवा.
- प्र.4 अ) सिव्हिल सर्व्हिसेसमधील मूल्यांद्वारे तुम्हाला काय समजते? भारतातील 15
प्रशासनाच्या कामकाजात ते कीती महत्त्वाचे आहेत?
किंवा
ब) आपत्कालीन व्यवस्थापन हा भारतीय प्रशासनाचा एक महत्त्वाचा घटक आहे – चर्चा करा.
- प्र.5 खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर थोडक्यात टिपा लिहा. 15
अ) नागरी सेवा तटस्थता
ब) प्रशासनातील ई गव्हर्नन्स
क) प्रशिक्षणाचे महत्त्व

Master of Arts (M.A) Examination: December – 2022

Day & Date	Semester	Subject Name	Time	Code	Marks
Thursday 08-12-2022	II (Repeater)	Political Science – Modern Political Thought & Theory	02:30 PM To 05:00 PM	209501	75

Instructions: All questions are compulsory.

- Q.1** a) Explain and Critique Dialectical Materialism of Marx. **15**
b) Elaborate on the influence of Hegel on Marx.
- Q.2** a) Examine how structural Marxism reinterprets Marx's philosophy. **15**
OR
b) Discuss Poulanza's theory of state
- Q.3** a) Critically Discuss Habermas idea of public Sphere. How is public sphere mediated in modern times? **15**
OR
b) Examine Habermas' idea of communicative action
- Q.4** a) Discuss Edward Said's Orientalism as a Postcolonial Critique **15**
OR
b) What is 'Orientalism'? Outline and evaluate Edward Said's argument. What are the implications of his line of argument with reference to media coverage of the middle east region?
- Q.5** Write short notes on any two of the following. **15**
a) Multiculturalism
b) Feminist critique of Multiculturalism.
c) Recognition

Master of Arts (M.A) Examination: December – 2022

Day & Date	Semester	Subject Name	Time	Code	Marks
Thursday 08-12-2022	II (Repeater)	Political Science – Modern Political Thought & Theory	02:30 PM To 05:00 PM	209501	75

Instructions: All questions are compulsory.

- प्र.1 अ) मार्क्स एक आर्थिक भौतिकवादी आहे याविधानाचे स्पष्टीकरण व समीक्षा करा. 15
किंवा
ब) मार्क्स यांच्यावरील हेगेलचा प्रभाव विशद करा.
- प्र.2 अ) मार्क्सवादी तत्त्वज्ञानाची पुनर्मांडणी संरचनावादी मार्क्सवादाने कशी केली आहे 15
याचे परीक्षण करा.
किंवा
ब) पुलांझा यांच्या राज्यविषयक सिद्धांताची चर्चा करा.
- प्र.3 अ) हेबरमास यांच्या सार्वजनिक अवकाश या संकल्पनेवर टीकात्मक चर्चा करा. 15
किंवा
ब) हेबरमास यांच्या संसूचनात्मक कृती (म्युनिकेटिव्ह ॲक्शन) या संकल्पनेचे परीक्षण करा.
- प्र.4 अ) एडवर्ड सैद यांचा पौर्वात्यवाद म्हणजे उत्तर वासाहतीक टीका आहे याची 15
चर्चा करा.
किंवा
ब) पौर्वात्यवाद म्हणजे काय? याविषयी एडवर्ड सैद यांची मांडणी स्पष्ट करून त्याचे मूल्यमापन करा. सैद यांच्या प्रतिपादनाचे मध्यपूर्व प्रदेशाबाबत प्रसारमाध्यमात येणाऱ्या बातम्यांच्या संदर्भात काय परिणाम दिसत आहेत?
- प्र.5 पुढीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा. 15
अ) बहुसंस्कृतिक वाद
ब) बहुसंस्कृतिकवादाची लिंगभावात्मक समीक्षा
क) अधिकृत मान्यता (रेकग्निशन)

Master of Arts (M.A) Examination: December – 2022

Day & Date	Semester	Subject Name	Time	Code	Marks
Saturday 10-12-2022	II (Repeater)	Political Science – Politics & Society in India	02:30 PM To 05:00 PM	209502	75

Instructions: All questions are compulsory.

Q.1 Answer the following Questions: 15

a) Discuss Kothari's views on the role of caste in Indian Politics.

OR

b) Discuss the contours of OBC politics in India in the 1990s. Do you think that caste politics has entered a new phase in the post 2014 period?

Q.2 a) The political resolution of Ethnic movements are more significant than the economic reasons - Do you agree with this view? 15

OR

b) The States response to ethnic movement determines its trajectory. Discuss

Q.3 a) India is a democracy without democratization. Do you agree? Explain 15

OR

b) What accounts for the success of Indian democracy? Would you agree with the view that the success of Indian democracy is a paradox?

Q.4 a) The Constitution of India was Secular even before the inclusion of the word Secularism in the Preamble – Discuss. 15

OR

b) Distinguish between secularism and secularisation. Does a secular state lead to secularization? Explain.

Q.5 Write short notes on any two of the following. 15

a) Elements of India's political culture

b) Elite and Mass Political Culture

c) Liberalisation and its impact on India's Political Culture

Master of Arts (M.A) Examination: December – 2022

Day & Date	Semester	Subject Name	Time	Code	Marks
Saturday 10-12-2022	II (Repeater)	Political Science – Politics & Society in India	02:30 PM To 05:00 PM	209502	75

Instructions: All questions are compulsory.

- प्र.1 अ) भारतीय राजकारणात जातीची भूमिका याविषयी रजनी कोठारी यांच्या विचारांची चर्चा करा 15
- किंवा
- ब) भारतात 1990 नंतरच्या ओबीसी राजकारणाच्या रूपरेषेची चर्चा करा. 2014 नंतरच्या कालखंडात जातीच्या राजकारणाने नवीन टप्प्यात प्रवेश केला आहे असे तुम्हाला वाटते का?
- प्र.2 अ) वंश सांस्कृतिक चळवळीची राजकीय कारणे आर्थिक कारणांपेक्षा अधिक महत्त्वपूर्ण आहे या दृष्टिकानाशी तुम्ही सहमत आहात का? 15
- किंवा
- ब) वंश सांस्कृतिक चळवळीला राज्याने दिलेला प्रतिसाद यावर त्याची दिशा ठरत असते; चर्चा करा.
- प्र.3 अ) भारतीय लोकशाही ही लोकशाहीकरणाशिवायसी लोकशाही आहे; या विधानाशी तुम्ही सहमत आहात का चर्चा करा. 15
- किंवा
- ब) भारतीय लोकशाहीच्या यशाची कारणे कोणती आहेत? भारतीय लोकशाहीचे यश एकविरोधाभास आहे या दृष्टिकोनाशी तुम्ही सहमत आहात का?
- प्र.4 अ) भारतीय संविधानाच्या सररनाम्यामध्ये धर्मनिरपेक्षता हा शब्द समाविष्ट करण्याआधीही भारत धर्मनिरपेक्ष होता, चर्चा करा. 15
- किंवा
- ब) धर्मनिरपेक्षता आणि धर्मनिरपेक्षीकरण यातील फरक विशद करा. धर्मनिरपेक्ष राज्य धर्मनिरपेक्षीकरणाकडे जाते का स्पष्ट करा.
- प्र.5 पुढीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा. 15
- अ) भारतीय राजकीय संस्कृतीचे घटक
- ब) अभिजन आणि जनतेची राजकीय संस्कृती
- क) उदारीकरण आणि त्याचा भारतीय राजकीय संस्कृती वरील परिणाम

Master of Arts (M.A.) Examination: December – 2022

Day & Date	Semester	Subject Name	Time	Code	Marks
Tuesday 13-12-2022	II (Repeater)	Political Science – Research Methodology	02:30 PM To 05:00 PM	209503	75

Instructions: All questions are compulsory.

Q.1 Answer the following Questions: 15

a) What is “research”? How do research designs help in the process of research?

OR

b) What type of research methodology did behaviouralist researchers use? How is it different from that of traditional methods of research? Give examples.

Q.2 a) Differentiate between research objectives, questions, and hypothesis. 15
Give examples to explain.

OR

b) What are the main preoccupations of qualitative researchers in Political Science? When do researchers find it useful to employ qualitative techniques?

Q.3 a) What are variables and describe different types of variables and explain 15
its importance in quantitative research?

OR

b) What is survey research? Discuss its strengths and limitations.

Q.4 a) What are the main elements of a research report? What factors should 15
a researcher take into account while writing a research report?

OR

b) Discuss the importance of ethics in research report.

Q.5 Write Short notes on any two of the following: 15

a) Ethnography

b) Interview

c) Participant observation

Master of Arts (M.A.) Examination: December – 2022

Day & Date	Semester	Subject Name	Time	Code	Marks
Tuesday 13-12-2022	II (Repeater)	Political Science – Research Methodology	02:30 PM To 05:00 PM	209503	75

Instructions: All questions are compulsory.

- प्र.1 अ) संशोधन म्हणजे काय संशोधन आराखडा संशोधनाच्या प्रक्रियेत कसा उपयुक्त ठरतो? 15
- किंवा
- ब) वर्तनवादी विचारवंत कोणत्या प्रकारच्या संशोधनात्मक कार्यपद्धतीचा वापर करेल? ही कार्यपद्धती संशोधनाच्या परंपरागत पद्धतीने पेक्षा वेगळी आहे उदाहरणासह स्पष्ट करा.
- प्र.2 अ) संशोधनाची उद्दिष्टे प्रश्न आणि अभ्युपगम याच्या मध्ये फरक स्पष्ट करा. 15
- किंवा
- ब) राज्यशास्त्रातील गुणात्मक संशोधकाच्या प्रमुख धारणा कोणत्या आहेत? कोणत्या संशोधनासाठी गुणात्मक साधने वापरणे उपयुक्त आहे असे संशोधक ठरवतो?
- प्र.3 अ) चल म्हणजे काय? चलांचे वेगवेगळे प्रकार कोणते आहेत? संख्यात्मक संशोधनामध्ये चलांचे महत्त्व स्पष्ट करा. 15
- किंवा
- ब) सर्वेक्षण संशोधन म्हणजे काय? त्याची ताकद आणि मर्यादा यांची चर्चा करा.
- प्र.4 अ) संशोधन अहवालाचे प्रमुख घटक कोणते आहेत? संशोधन अहवाल लिहिताना संशोधकांनी कोणत्या गोष्टींकडे लक्ष देणे महत्वाचे आहे? 15
- किंवा
- ब) संशोधन अहवालात नैतिकतेच्या महत्वाची चर्चा करा.
- प्र.5 पुढीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा. 15
- अ) एथनोग्राफी (Ethnography)
- ब) मुलाखत
- क) सहभागात्मक निरीक्षण

Master of Arts (M.A.) Examination: December – 2022

Day & Date	Semester	Subject Name	Time	Code	Marks
Thursday 15-12-2022	II (Repeater)	Political Science – Modern Indian Political Thought	02:30 PM To 05:00 PM	209601	75

Instructions: All questions are compulsory.

- Q.1** a) Discuss Bankim Chandra's contribution to the imagination of modern nation **15**
OR
b) Examine M. N. Roy's philosophy of Radical Humanism.
- Q.2** a) Critically examine E. V. Ramasami Naiker's views on the caste system. **15**
OR
b) Comment on Dr. Babasaheb Ambedkar's views on social justice
- Q.3** a) Examine Savarkar's ideas on Hindu Nationalism and critically evaluate them. **15**
OR
b) Discuss Golwalkar's views on nationhood.
- Q.4** a) Jawaharlal Nehru's ideas laid the foundation of modernization nation building in India – Discuss. **15**
OR
b) Why according to Bal Gangadhar Tilak should political reforms precede social reforms?
- Q.5** Write short notes on any two of the following in 300-500 words **15**
a) Vivekanand's views on social change
b) Socialist Thought of Dr. Ram Manohar Lohia
c) Gandhian critique of parliamentary system

Master of Arts (M.A.) Examination: December – 2022

Day & Date	Semester	Subject Name	Time	Code	Marks
Thursday 15-12-2022	II (Repeater)	Political Science – Modern Indian Political Thought	02:30 PM To 05:00 PM	209601	75

Instructions: All questions are compulsory.

- प्र.1 अ) आधुनिक भारताच्या कल्पनेमध्ये बँकिंग चंद्रांच्या योगदानाची चर्चा करा. 15
किंवा
ब) एम एन रॉय यांच्या जहाल मानवतावादाच्या तत्त्वज्ञानाचे परीक्षण करा.
- प्र.2 अ) ई व्ही रामस्वामी पेरियार यांचे जाती व्यवस्थेविषयी विचाराचे टीकात्मक 15
मूल्यमापन करा.
किंवा
ब) डॉक्टर बाबासाहेब आंबेडकरांच्या सामाजिक न्याय विषयक विचारांवर भाष्य करा.
- प्र.3 अ) सावरकरांच्या हिंदू राष्ट्रवाद विषयक विचारांचे परीक्षण करा आणि त्याचे 15
टीकात्मक मूल्यमापन करा.
किंवा
ब) गोळवलकरांच्या राष्ट्रवादासंबंधी विचारांची चर्चा करा.
- प्र.4 अ) 'भारतात आधुनिकीकरण आणि राष्ट्राच्या उभारणीचा पाया नेहरूंच्या विचारांनी 15
घातला' चर्चा करा.
किंवा
ब) बाळ गंगाधर टिळक यांच्यामध्ये सामाजिक सुधारणांआधी राजकीय सुधारणा होणे का गरजेच्या होत्या?
- प्र.5 पुढीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा. 15
अ) सामाजिक बदला विषयी विवेकानंदांचे विचार
ब) डॉक्टर राम मनोहर लोहिया यांचे समाजवादी विचार
क) गांधींनी संसदीय व्यवस्थेवर केलेली टीका.

Master of Arts (M.A) Examination: December - 2022

Day & Date	Semester	Subject Name	Time	Code	Marks
Saturday 17-12-2022	II (Repeaters)	Political Science – Political Process in Maharashtra	02:30 PM To 05:00 PM	209701	75

Instructions: All questions are compulsory.

Answer the following Questions:

- Q.1** a) Evaluate the role of cooperative movement in the politics of Maharashtra. **15**
- OR**
- b) Analyze the changing pattern of OBC Politics in Maharashtra.
- Q.2** a) Evaluate the role of Samyukta Maharashtra movement. **15**
- OR**
- b) Examine identity Politics in Maharashtra.
- Q.3** a) Critically examine the changing pattern of Dalit politics in Maharashtra. **15**
- OR**
- b) Examine the rise of Hindutva politics in Maharashtra.
- Q.4** a) Critically examine the Non-Brahmin movement in Maharashtra before 1960. **15**
- OR**
- b) How the issues of regional Backwardness are important in the politics of Maharashtra? Explain.
- Q.5** **Write short notes. (Any Two)** **15**
- a) Urban politics in Mumbai
- b) Labor movement in Maharashtra
- c) Women's movement in Maharashtra

Master of Arts (M.A) Examination: December - 2022

Day & Date	Semester	Subject Name	Time	Code	Marks
Saturday 17-12-2022	II (Repeater)	Political Science – Political Process in Maharashtra	02:30 PM To 05:00 PM	209701	75

Instructions: All questions are compulsory.

- प्र.1 अ) महाराष्ट्राच्या राजकारणातील सहकार चळवळीच्या भूमिकेचे मूल्यमापन करा. 15
किंवा
ब) महाराष्ट्रातील इतर मागास जातींच्या राजकारणाच्या बदलत्या आयामाचे विश्लेषण करा.
- प्र.2 अ) संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीच्या भूमिकेचे मूल्यमापन करा. 15
किंवा
ब) महाराष्ट्रातील अस्मितेच्या राजकारणाचे (Identity Politics) विश्लेषण करा.
- प्र.3 अ) महाराष्ट्रातील दलित राजकारणाच्या बदलत्या आयामाचे टिकात्मक परीक्षण करा. 15
किंवा
ब) महाराष्ट्रातील हिंदुत्ववादी राजकारणाच्या उदयाचे विश्लेषण करा.
- प्र.4 अ) 1960 पूर्वीच्या महाराष्ट्रातील ब्राह्मणेतर चळवळीचे टिकात्मक परीक्षण करा. 15
किंवा
ब) महाराष्ट्राच्या राजकारणात प्रादेशिक मागासलेपणाचे प्रश्न कसे महत्त्वाचे आहेत? स्पष्ट करा.
- प्र.5 खालीलपैकी कोणत्याही दोन संक्षिप्त टिपा लिहा. 15
अ) मुंबईतील शहरी राजकारण
ब) महाराष्ट्रातील कामगार चळवळ
क) महाराष्ट्रातील स्त्री चळवळ